

Plan van aanpak

Via Belgica

nieuwe wegen voor de Romeinse heirbaan

concept d.d. 5 augustus 2016

**Provincie Limburg
Gemeente Landgraaf
Gemeente Simpelveld**

**Gemeente Heerlen
Gemeente Maastricht
Gemeente Valkenburg aan de Geul**

**Gemeente Kerkrade
Gemeente Meerssen
Gemeente Voerendaal**

1. Inleiding

In juni 2005 heeft de Provincie, na een grondige studie, haar integrale visie op het behoud en beleefbaar maken van de Via Belgica, de Romeinse heirbaan van Boulogne sur Mer naar Keulen, in de rapportage '**Via Belgica, verleden op weg naar de toekomst**' gepubliceerd.

Deze visie is internationaal georiënteerd en gericht op de programmatische uitwerking van educatieve, museale, toeristisch-economische en (cultuur)planologische ontwikkelingsprincipes. Een communicatieplan maakt deel uit van de visie.

In de rapportage 'Via Belgica, verleden op weg naar de toekomst' zijn de kaders aangegeven waarbinnen de visie zou moeten worden uitgewerkt / uitgevoerd:

- bijdragen aan de versterking van het imago en de identiteit van Limburg;
- breed draagvlak hebben en praktisch uitvoerbaar zijn;
- duidelijk maken welke structuren en voorwaarden nodig zijn voor uitvoering en verankering in de toekomst;
- gericht zijn op het levend houden van de Via Belgica.

De gemeenten langs het Nederlands Limburgse deel van de Via Belgica (Maastricht, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal, Heerlen, Landgraaf en later ook Simpelveld) en de Provincie Limburg hebben afspraken gemaakt om uitvoering te geven aan deze visie. Deze afspraken zijn vastgelegd in het convenant 'Herinnering aan de Via Belgica' (zie bijlage 3), dat op 16 augustus 2008 in Rimborg door partijen is ondertekend.

De convenantpartners verklaarden de Via Belgica in de directe en nabije omgeving:

- voor zover nog niet bekend te traceren;
- planologisch en indien noodzakelijk door transport in publiek bezit duurzaam veilig te stellen (indien er ter plekke -archeologische- zekerheid bestaat over de aanwezigheid van de Via Belgica);
- waar van toepassing conform de Monumentenwet te beschermen; in overeenstemming met landschap en natuur te behouden;
- waar mogelijk beleefbaar te maken;
- langdurig te onderhouden;
- adequaat te ontsluiten, vakkundig toe te lichten en op geschikte wijze publiek te maken.

De Provincie vervulde een coördinerende rol met betrekking tot de projectvoorstellen die naar voren werden gebracht om aan bovenstaand voornemen invulling te geven. Deze coördinerende rol bleek gaande het traject niet voldoende om met regelmaat projecten van de grond te krijgen. Samen met de gemeenten stond men aan de lat voor wat betreft het verhaal van Romeins Zuid-Limburg dat men wenste uit te dragen en de in te zetten middelen. Omdat de prioriteitstelling per gemeente verschilde en het voor provincie en gemeenten niet gemakkelijk bleek om voldoende financiële middelen beschikbaar te stellen, kwamen projecten soms moeizaam en vaak alleen lokaal van de grond.

Het zichtbaar en beleefbaar maken van de route bleven speerpunten. De Via Belgica digitalis werd ontwikkeld en men streefde naar een gemeenschappelijke huisstijl. Een aantal gemeenten diende in 2015 bij de Provincie een gezamenlijke aanvraag in voor een subsidie van 35% van de investeringskosten van een aantal zogenaamde 'vliegwielpunten'. Deze projecten hadden met name tot doel om de route van de Via Belgica voor het publiek zichtbaarder te maken; onder andere

door rustbanken met uniforme informatieborden te plaatsen. De Provincie heeft deze aanvraag gehonoreerd en een bedrag van € 77.500 beschikbaar gesteld.

Tot nog toe zijn de volgende 'vliegwielprojecten' uitgevoerd:

- Augmented reality Maastricht
- Zit-/infobank Meerssen

De overige 'vliegwielprojecten' zijn reeds in voorbereiding en zullen binnen de per project genoemde termijn worden gerealiseerd voor einde 2016:

- Emi onderzoek Hoolhuis en Herkenberg Meerssen
- Infomeubels: Houthem-St. Gerlach, Katakomben, Goudsberg Valkenburg
- Tracéonderzoek Steenbeek Vroenhof Valkenburg
- Kunstwerk Kerkplein Voerendaal
- Doorontwikkeling Augmented reality Herkenberg, Chateau Gerlach, Goudsberg, Askisten Simpelveld

De Via Belgica geniet nog steeds de volle aandacht van de Provincie:

- de verbindende waarde wordt ook onderstreept in de nota 'Archeologie in de etalage! Tijdlijn 2016-2019'; in deze nota wordt de Via Belgica genoemd als strategisch project binnen Venster 2 ('Archeologie in verbinding' met de ambities voor het Internationale Archeologie-congres (EAA) 2017 en de ambities voor de nieuwe depotlocatie) en Venster 4 'Archeologie in uitvoering' als kans om het publieksbereik voor archeologie te vergroten;
- is een mooi voorbeeld van een cross over in het kader van het 'Investeringsprogramma Toerisme en Recreatie 2016-2019';
- relatie leggen met provinciale 'Uitvoeringsprogramma Fiets 2016-2019' en Via Belgica fietsroute van VVV; de fietsverbinding langs het Miljoenenlijntje tussen Simpelveld en Aken, over de Via Traiana;
- onderdeel programma Internationaal Archeologie Congres (EAA) 2017;
- relatie met IBA-projecten met dezelfde ambitie: profileren en vermarkten van het Romeins verleden in Zuid-Limburg; ook langs de 'noord-zuid-as', door de ontwikkeling van het Landschapspark Romeins Villalandschap Bocholtz en de fietsverbinding langs het Miljoenenlijntje tussen Simpelveld en Aken over de Via Traiana.
- sluit aan bij de speerpunten van de 'Gebiedsvisie Buitengoed Geul en Maas';

Ook bij de gemeenten langs het tracé is er volop aandacht voor de betekenis van de Via Belgica; in het verleden maar ook in deze tijd. Dit blijkt onder meer uit:

- De plannen voor het Romeins kwartier in Heerlen
- Recent de tentoonstelling over keizer Augustus in Maastricht, Heerlen, Aken en Jülich
- Vervolg voor de marathon Via Belgica 2016
- Project Flamma in Valkenburg
- Voorbereidingen voor het Romeins festival Sempervivum in Simpelveld.
- Meerssen in de ban van ... !
- Romeins Villalandschap Bocholtz (kandidaat IBA-project).

2. Doorstart 'historische verhaal Via Belgica voor breder publiek'

Zoals hiervoor reeds is aangegeven ligt op basis van de bij convenant gemaakte afspraken het accent op het zichtbaar en beleefbaar maken (van de route) van de Via Belgica. Dit sluit perfect aan op de in

de provinciale nota 'Archeologie in de etalage! Tijdlijn 2016-2019' aangegeven koers en de daarin beschreven vensters:

Venster 1: 'Archeologie in beeld en binnen bereik' is erop gericht om archeologische verhalen vondsten en kennis te bundelen en te ontsluiten voor een breed publiek.

Venster 2: 'Archeologie in verbinding' verwijst naar de extra dimensie die archeologie kan toevoegen aan de gelaagdheid van een gebied door de verhalen te vertellen van het verleden van de mensen in het landschap.

In het bestuurlijk overleg van 16 februari 2016 hebben bestuurders van de Provincie Limburg, de gemeenten langs het tracé van de Via Belgica en de gemeente Kerkrade met elkaar van gedachten gewisseld over de vraag op welke wijze de Via Belgica voor het bredere publiek kan worden ontsloten en of het in dit licht niet raadzaam zou zijn om de scope van de aanpak van de Via Belgica gericht te verruimen naar het toeristisch en recreatief vermarkten van deze Romeinse weg.

Uit het overleg kwam naar voren dat er een sterk bestuurlijk commitment bestaat om met de Via Belgica een bredere weg in te slaan door deze op het vlak van toerisme en recreatie te vermarkten en om hier gezamenlijk de schouders onder te zetten, zonder de oorspronkelijke voornemens en ambities zoals overeengekomen in het hiervoor genoemde Convenant Via Belgica uit 2008 los te laten. Met andere woorden om te kiezen voor een én én aanpak.

Tijdens het bestuurlijk overleg zijn de volgende conclusies getrokken c.q. zaken besproken:

- De Via Belgica als verbindingsader van West naar Oost biedt kansen op toeristisch recreatief vlak die momenteel niet of onvoldoende worden benut.
- De betrokken gemeenten en de Provincie zijn voorstander van een verbinding met Leisure en Toerisme met als doel dit positieve historische verhaal op vele manieren onder de aandacht te brengen en te vermarkten..
- Nieuwe spelers, zoals bijvoorbeeld de VVV Zuid-Limburg, Sprintheills en SPQR, zien mogelijkheden om aan de slag te gaan met ontwikkelkansen voor het Romeins verleden ten gunste van ondernemers en bezoekers.
- Kansen voor toerisme (niet zo zeer nieuwe doelgroepen, maar bestaande doelgroepen verleiden om langer te verblijven c.q. Zuid-Limburg nogmaals te bezoeken);
- Volgens de 'Toeristische Trendrapportage 2014-2015' van de Provincie telt Limburg jaarlijks ongeveer 12,5 miljoen (toeristische) overnachtingen, waarbij het bij 10 miljoen daarvan om binnenlands toerisme gaat. Het binnenlands toerisme zal door vergrijzing en andere ontwikkelingen waarschijnlijk alleen maar groeien en de ouder wordende groep toeristen heeft grote belangstelling voor erfgoed. Uit een recente serie van vier artikelen in het Limburgs Dagblad over toerisme in Limburg blijkt dat Zuid Limburg echter kampt met twee problemen, namelijk verouderde accommodaties en een gebrek aan een stevig (erfgoed)programma om mensen te verleiden tot (herhaal)bezoek. Dit dient te worden aangepakt om de kansen op de toeristische markt te kunnen benutten.
- Aandacht voor jeugd en educatie.
- Versterken van wat er al is door de invloed van historie op ons (cultuur)landschap leidend te laten zijn, waardoor de Via Belgica en daarmee Romeins Zuid-Limburg met quickwins duidelijker zichtbaar wordt en waardoor andere partijen zich aangesproken voelen om aan te haken.
- De historie vormt de basis voor de identiteit van de Limburgers (recreatie),
- Euregionale verbindingen (zit de inwoners van Limburg in de genen);
- Via Belgica als metafoor.

De bestuurders hebben de ambtelijke werkgroep, uitgebreid met ambtenaren van provincie en gemeenten op het vlak van de vrijetijdseconomie, opdracht gegeven om met concrete voorstellen te

komen om een begin te kunnen maken met het vermarkten van de Via Belgica en daarbij aangegeven dat de ambtelijke werkgroep als volgt te werk zou moeten gaan:

1. Inventariseren en in beeld brengen welk materiaal en onderzoek reeds voorhanden is;
2. Bestaande samenwerkingsverbanden in kaart brengen;
3. Analyse (eventueel aan de hand van de acht punten uit het door A. Niewierra gepresenteerde Destination Product Development Model);
4. Voorstellen formuleren om de Via Belgica te vermarkten. Toespitsen op enkele concrete projecten voorzien van planning en kostenraming;
5. Op korte termijn een nieuw bestuurlijk overleg in dezelfde setting.

Bij de bespreking van het concept van het onderhavige plan van aanpak, tijdens het bestuurlijk overleg op 6 juni 2016, is van bestuurlijke zijde nog een aantal aandachtspunten meegegeven:

- Omdat de bewoners van een stad of streek hun identiteit mede ontleen aan de historie, is het belangrijk dat de huidige inwoners de historische verhalen kennen. Het verhaal van Via Belgica is daar voor een aantal gemeenten in Zuid-Limburg één van.
- Wanneer het verhaal van de Via Belgica wordt verteld en rondgaat, dan is dit niet alleen interessant voor de inwoners die in het gebied recreëren, maar ook voor de toeristen die Zuid-Limburg bezoeken en die hierin aanleiding zien om hier langer en/of vaker te vertoeven..
- Versterking vanuit de streek / gemeente moet tastbaar worden. Niet elke gemeente voor zich, maar in samenhang en bovendien samen met lokale ondernemers;
- Belicht regelmatig andere thema's om te voorkomen dat de 'storytelling' te statisch wordt (bijvoorbeeld: Romeins koken of Romeins badderen).

3. Aanpak

De ambtelijke werkgroep is uitgegaan van de volgende documenten:

- de provinciale Visie 'Via Belgica, verleden op weg naar de toekomst' (2005);
- Convenant Via Belgica (2008);
- Bijlage 3 van het Draagvlakonderzoek (2015) als vertrekpunt voor de projectenlijst;
- De provinciale nota Archeologie in de etalage! Tijdlijn 2016-2019
- Het investeringsprogramma Toerisme en Recreatie 2016-2019 van de provincie Limburg.
- Destination Product Development Model (ingebracht door A. Niewierra)

Vervolgens heeft de ambtelijke werkgroep Via Belgica de actuele stand van zaken in kaart gebracht waaruit de basis gedistilleerd kon worden voor een concept plan van aanpak.

Hierbij heeft men gekeken naar

- Relevante samenwerkingsverbanden, partners en voorhanden documentatie
- Een stand van zaken per gemeente/provincie van projecten en projectambities.
- Investeringsprogramma Toerisme en recreatie 2016-2019, waarin wordt beoogd om via cross over projecten verbindingen te leggen tussen toeristisch-recreatief ondernemerschap en bijvoorbeeld cultuur, evenementen, erfgoed, natuurbeleving, plattelands- en stedelijke ontwikkelingen om een structuurversterkende bijdrage te leveren binnen de sector.

4. Opbrengsten van de werksessies

In de overleggen van de ambtelijke werkgroep is niet alleen gekeken naar de actuele stand van zaken van projecten, ambities en acties maar is ook vastgesteld welke zaken in de projecten- en actielijst

ontbreken om het verhaal van de Via Belgica optimaal naar de verschillende doelgroepen te kunnen communiceren.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de actuele stand van zaken van gerealiseerde en mogelijk nog te realiseren projecten.

De werkgroep is van mening dat het vermarkten van de Via Belgica alleen in een versnelling kan komen en een succes kan worden als het 'project' centraal wordt (be)geleid en de verschillende projecten meer worden gefaciliteerd.

Daarnaast heeft de werkgroep geconstateerd dat het op dit moment nog niet mogelijk is om het verhaal van de Via Belgica in al zijn facetten te vertellen en dat er ook nog de nodige zaken missen om dit uit te dragen en te larderen met beelden (virtueel en fysiek) om de route van de Via Belgica voor de recreant en toerist vindbaar/herkenbaar te maken.

Naar de mening van de ambtelijke werkgroep moeten op de volgende thema's acties worden ondernomen om de Via Belgica toeristisch recreatief te kunnen vermarkten:

- A. communicatie;**
- B. content;**
- C. fysieke aanpassingen;**
- D. publieksbereik en evenementen;**
- E. arrangementen.**

A. Communicatie

Communicatie is voor het vermarkten en toerisme een voorwaarde en brengt

- uniformiteit en herkenbaarheid aan
- samenhang in presentatie van producten over de Via Belgica via huisstijl en beeldmerk
- brengt samenhang in de markering van de route
- brengt uniformiteit in positieve communicatie aan voor relevante partijen die deel willen uitmaken van dit verhaal.

Voorgestelde acties:

- 1. Ontwerp een eigen huisstijl en beeldmerk op basis van wat er al is volgens principes van branding en vermarkting.**
- 2. Productontwikkeling waarin beeldmerk en huisstijl gebundeld worden als tool voor ondernemers en onderwijs om afgeleide producten voor marketing en lesprogramma's te gebruiken.**
- 3. Doorontwikkeling naar een Communicatieplan met een sterkere rol voor bijvoorbeeld VVV Zuid Limburg, (die in afzonderlijke afspraken kan worden vastgelegd) zodat toeristen, recreanten, ondernemers en onderwijs op alle mogelijke ankerpunten in de provincie kennis kunnen nemen van het Romeins verleden langs de Via Belgica.**

B. Content

Bij content gaat het om die projecten die het verhaal van de Via Belgica uitdragen en zichtbaar maken. Content kan op verschillende dragers opgeroepen worden zoals een filmisch document, virtuele of fysieke markers of bijvoorbeeld via een webquest.

Op dit moment is er op inhoud het volgende gerealiseerd: De website www.viabelgicadigitalis.eu, webquest voor de jeugd, augmented reality in hotel Derlon, (in voorbereiding voor de Romeinse Brug in Maastricht, Villa Herkenberg Meerssen en de Wachttoeren in Valkenburg), website van de VVV Zuid-Limburg pagina's over Romeins Zuid-Limburg.

Het verhaal dat we moeten communiceren:

- moet gedragen worden door alle partijen;
- is op onderdelen complementair;
- is langs en in de buurt van de route beleefbaar in sterke en relevante hotspots per gemeente.

Elke gemeente kan op die manier een eigen aandeel uitdiepen, dat deel van het leven in Romeins Zuid-Limburg dat voor die gemeente typisch is. Het voert de bezoeker van de ene plek naar de volgende, om uiteindelijk met het volledige verhaal kennis te kunnen maken.

In bijlage 2 is een eerste aanzet voor het verhaal van de Via Belgica opgenomen. Dit verhaal kan op de volgende wijzen worden verbeeld / gevisualiseerd.

Tekst	Toelichting	Beeldmateriaal
Inleiding: De Romeinen in Limburg	Zie tekst van filmpje Romeins Maastricht: wanneer kwamen ze, de verovering, periode daarna Juist in Zuid-Limburg cultuurlandschap dat sterk afwijkt van dat wat er in de rest van Nederland was Militaire achterland; veteranen! Pionierslandschap	Beelden Roman Maastricht app; Landschap nu in luchtfoto à la Bonn> Romeins landschap erover heen. Kaart limes en achterland uit "Augustus"
Het natuurlandschap van Zuid-Limburg, toen en nu	Loss bodem, rivieren, mergel/kalksteen, kiezel, heuvels/reliëf, bossen, beekdalen	Maas, Geul, Jeker plus kleinere rivieren en beken op kaart
Het Romeinse cultuurlandschap van Zuid-Limburg: de ingrediënten	Ligging van de Romeinse rijksgrens met forten en de hoofdsteden. Verknoping van onze regio aan grotere bereik 'Germania Inferior' Romeinse weg, steden&dorpen (urbanisatie), Romeinse boerderijen: villas en andere vormen van landelijke bewoning	Afbeeldingen uit "Augustus"
De Romeinse samenleving van Zuid-Limburg: hoe functioneerde het; thema Romanisatie	Wie zijn onze voorvaders in de regio en hoe leefden zij Focus op wie er woonden! Multiculturele samenleving: Romeinen – uit alle windstreken, Germanen en Galliërs. Landbouw & veeteelt, voedingsmiddelen; ambachtslieden, handel – lokaal en interregionaal; militairen, politiek – civitates, rol in provincie / Romeinse rijk, religie / begrafenisrituelen	Visualisatie – 1 frame per site: Maastricht: stad, brug , heiligdom Meerssen: Romeinse villa (agrarisch) Valkenburg: Wachttoeren (militair) Voerendaal: Romeinse villa (Romanisatie) Heerlen: stad, badhuis, pottenbakkers (handwerkers) Landgraaf: wegdorp, brug (infrastructuur) Simpelveld: grafcultuur , villa's

Voorgestelde acties:

1. **Het verhaal in korte versie en per item vastleggen vertrekkend vanuit de indeling in de Visie 2005.**
2. **Via verschillende dragers het verhaal communiceren volgens tools van branding en communicatie, waarbij ondernemers betrokken worden om productontwikkeling te initiëren en te stimuleren.**
3. **Doorstart augmented reality voor wenselijke hotspots waarbij fysieke aanpassingen geen optie zijn.**

C. Fysieke aanpassingen bij hotspots langs de Via Belgica

Hotspots zijn op dit moment

- gemeente Heerlen met het Romeins Badhuis in museum De Thermen,
- gemeente Maastricht met het Romeins heiligdom in de kelder van hotel Derlon, de Romeinse brug
- de Proosdij van Jasper Habets, locatie Klimmen.

In de nabije toekomst zullen ook het Romeins kwartier in Heerlen en het landschapspark in Simpelveld als hotspot worden aangemerkt en daarmee van toegevoegde waarde worden.

Voorgestelde acties:

1. **Per gemeente belichten welk onderdeel van het verhaal leidend is en welke fysieke aanpassingen de beleefbaarheid van de route optimaliseren.**
2. **Aanvullend op de vliegwielprojecten deze zoveel mogelijk in de overige gemeenten doorvoeren.**
3. **Aanhaken bij de hoofd-/snelfietsroute Maastricht –Heerlen, die deels overlap zal hebben met de fietsroutes in Buitengoed Geul en Maas, fietsverbinding langs Miljoenenlijntje tussen Simpelveld en Kerkrade en Simpelveld en Aken over de Via Traiana, promotie opgenomen in communicatieplan.**

D. Publieksbereik en evenementen in relatie tot Romeins Zuid-Limburg

Om het publiek op een uitnodigende manier te bereiken is het belangrijk om oog te hebben voor het feit dat verschillende doelgroepen zijn.

Publiek bereikt men door alle zintuigen aan te spreken. Dat gebeurt al op uiteenlopende manieren:

- traditioneel zijn er tentoonstellingen
- een Romeins evenement
- een begeleidend woord door een archeoloog bij opgravingen.

Particuliere initiatieven in onze provincie laten zien dat het thema van de Via Belgica leeft voor het grote publiek. De marathon van Übach Palenberg naar Maastricht, de dans van Joost Vrouwenraets, Sempervivetum in Simpelveld, evenementen in de Proosdij te Voerendaal.

Storytelling is dan niet expliciet maar inherent aan de ludieke, culturele, feestelijke of sportieve gebeurtenis. Storytelling maakt mensen enthousiast. De gemeenten in Romeins Zuid-Limburg beschikken over interessante troeven!

Voorgestelde acties:

Inzetten op publieksbereik door algemene productontwikkeling waarvan onderdeel uitmaken:

- 1. Toegankelijke informatie op vernieuwende wijze gedifferentieerd naar verschillende doelgroepen.**
- 2. Aansprekende en vernieuwende presentatie van archeologisch onderzoeken voor het grote publiek gedifferentieerd naar verschillende bezoekersgroepen.**
- 3. Romeinse iconen aansprekend en kwaliteitsvol in relatie met het verhaal van de Via Belgica tentoon te stellen.**
- 4. Het verhaal van de Via Belgica aan bod te laten komen en beleefbaar te maken in verbinding met de (rand)programma's van het Internationale Archeologiecongres EAA 2017 en de Reuvensdagen in Heerlen 2016.**

E. Arrangementen die het verhaal van Romeins Zuid-Limburg uitdragen (in samenwerking met het toeristisch netwerk)

Verschillende organisaties, vaak in samenwerking met ondernemers of geïnitieerd door ondernemers, werken al samen om het Romeins verleden onder de aandacht van de recreant en toerist te brengen en om de Via Belgica te vermarkten. Samenwerking tussen ondernemers leidt tot aantrekkelijke nieuwe producten.

Voorbeelden:

- De Proosdij in Voerendaal betreft ondernemers om het culinaire erfgoed samen op te pakken,
- De Proosdij is pro actief voor borging van vele aspecten van het dagelijkse Romeinse leven.
- Flamma in Valkenburg combineert hedendaagse kunsten in Romeinse setting.
- Sprinthills gaat in overleg met ondernemers met gelijklopende ambitie om het verleden van Limburg in te zetten voor meer rendement en productontwikkeling.
- De VVV Zuid-Limburg is pro actief met het communicatieplan en met ruimte op hun website gewijd aan het Romeins verleden.
- SPQR zet zich in voor het Romeinse evenement in Simpelveld (Sempervivetum) en genereert aandacht voor dit verleden via hun bedrijf. SPQR zet zich in voor het behoud van het Romeins cultureel erfgoed o.a. doormiddel van educatieve projecten.
- Hotel Derlon gaat enthousiast mee in het verhaal van Augmented reality over het Romeins heiligdom in hun kelder
- Marathon Via Belgica

Er kan nu al gefietst en gewandeld worden langs delen van de Via Belgica. Ondernemers sluiten steeds meer aan wanneer de zichtbaarheid van het Romeins verleden zich uitbreidt als een olievlek. Er kunnen arrangementen worden bedacht en voorgesteld in combinatie met vervoer of evenementen.

Voorgestelde acties:

- 1. Een plan van aanpak ontwikkelen om ondernemers structureel te betrekken bij de ontwikkelingen langs de Via Belgica via inspiratiesessies, begeleiding en coaching waarin informatie en advies worden geboden om o.a. via combinaties van instrumenten tot een interessant aanbod te komen.**
- 2. Het onderwijs (in brede zin) te bevragen over behoeften en suggesties binnen deze arrangementen om leer- en lesstof aansprekend te verlevendigen, ook in relatie tot het onderwijs binnen de toeristische sector.**

5. Voorstel prioritaire acties

De ambtelijke werkgroep adviseert om de voormalige Romeinse heirbaan van Maastricht naar Rimborg door middel van een eigen huisstijl en een communicatieplan een eigen gezicht te geven. De Via Belgica dient herkenbaar en voor iedereen toegankelijk te zijn en een interessante beleevingswaarde te hebben die kan worden versterkt door de betrokkenheid van ondernemers die de kans krijgen hun aanbod te enten op de historie van de omgeving en haar diversiteit aan bezoekers, waarbij het Romeins verleden naast alle andere verhalen die in de Limburgse geschiedenis gespeeld hebben, kan indalen in het DNA van de Limburgers en verankerd wordt voor de toekomst.

In Bestuurlijk Overleg op 6 juni 2016 is van bestuurlijke zijde in beginsel ingestemd met:

1. de vijf thema's waar acties op dienen te worden ondernomen, te weten: communicatie, content, fysieke aanpassingen, publieksbereik en evenementen en arrangementen;
2. de per thema voorgestelde acties;
3. de navolgende zeven prioritaire acties.

	Thema:	Actie:
1.	Communicatie	Het vastleggen van de huisstijl (digitaal bereikbaar), na inventarisatie van hetgeen al in gebruik is, in samenwerking met betrokken partijen en vormgever.
2.	Content	Verhaal Via Belgica door-ontwikkelen en uitdragen.
3.	Fysieke aanpassingen	Ontwikkeling van een Wandel-fietsroute (aanhakend bij actuele route ontwikkeling) geënt op het verhaal van de Via Belgica zodat het gebied verkend kan worden, begeleid door app en/of brochures, in samenwerking met betrokken partijen.
4.	Arrangementen	Komen tot afspraken met derde-partijen, zoals bijvoorbeeld VVV ZL en Sprinthills, om inspiratiesessies met ondernemers te organiseren om te inspireren, te begeleiden en te coachen en tot productontwikkeling te komen.
5.	Publieksbereik en evenementen	Inhoud geven aan het publieksprogramma om via actuele vormen van tentoonstellen en story telling een breed publiek te betrekken bij de professionele archeologiecongressen (EAA 2017 en Reuvensdagen Heerlen 2016).
6.	Algemeen	Voor de periode 1 juli 2016 – 1 juli 2018 de proces-(bege)leiding bij een onafhankelijk bureau beleggen.
7.	Algemeen	In een addendum bij het 'Convenant Via Belgica' uit 2008 (zie bijlage 3) afspraken vastleggen met betrekking tot de in dit plan van aanpak genoemde thema's, investering en budget, termijn van uitvoering en planning.

De ambtelijke werkgroep heeft voorgesteld om in een addendum bij het 'Convenant Via Belgica' uit 2008 de tussen partijen aangaande de uitvoering van dit plan van aanpak gemaakte afspraken vast te leggen.

In bijlage 4 is een overzicht opgenomen van acties / initiatieven van gemeenten en derden die reeds zijn uitgevoerd c.q. in de pijplijn zitten en van stappen die in het kader van genoemde prioritaire acties dienen te worden gezet. Voor zover deze info door de gemeenten is aangereikt, zijn in het schema in bijlage 4 de reeds gemaakte c.q. geraamde kosten per actie / initiatief weergegeven.

6. Voorstel verdeling kosten

Voor de uitvoering van de in hoofdstuk 5 genoemde prioritaire acties worden de kosten voor de periode tot 1 januari 2019 op € 300.000,= geraamd.

Ambtelijk wordt voorgesteld om de kosten als volgt te verdelen:

Provincie Limburg € 150.000,= (in de vorm van inhuur procesmanagement);

Acht gemeenten € 150.000,=.

Bij de verdeling van de bijdrage van de gemeenten over de acht gemeenten wordt uitgegaan van een vaste bijdrage van € 10.000,= per gemeente (totaal € 80.000,00) en om de resterende bijdrage van € 70.000,= op basis van inwonertal per 1 januari 2016 over de acht gemeenten te verdelen.

	Inwoners per 1-1-2016	Bijdrage per gemeente op basis inwonertal	Totale bijdrage per gemeente
Gemeente Heerlen	87.437	17.390	27.390
Gemeente Kerkrade	45.951	9.139	19.139
Gemeente Landgraaf	37.376	7.433	17.433
Gemeente Maastricht	122.418	24.347	34.347
Gemeente Meerssen	19.071	3.793	13.793
Gemeente Simpelveld	10.704	2.129	12.129
Gemeente Valkenburg aan de Geul	16.507	3.283	13.283
Gemeente Voerendaal	12.499	2.486	12.486
TOTAAL	351.963	70.000	150.000

Bijlage 1: Actuele stand van zaken van gerealiseerde en mogelijk nog te realiseren projecten.**COMMUNICATIE**

Huisstijl	Provinciaal	wenselijk	2017
Advies voor partners	Provinciaal	wenselijk	2016
Logo/Beeldmerk/branding	Provinciaal	wenselijk	2016-2017
Infoborden	Mtricht, Valkenburg, Meerssen, Voerendaal.	in uitvoering	2016
Infoborden Simpelveld Landgraaf Heerlen	Simpelveld, Landgraaf, Heerlen	wenselijk	2016
Website VVV Z-Limburg	VVV	operationeel	2015
Munten in plattegrond op locaties	Maastricht/Meerssen	in uitvoering	2016

CONTENT

Augmented reality	Maastr. Meers. Valk.	in uitvoering	2016-2018
Digitaal verhaal ViaBelgicaDigitalis	Provincie	uitgevoerd	< 2016
Fysieke markers voor gebruik VB digitalis QR codes bij Villae Vlengendaal; Dellender; aaskist Boholz en Romeinse Vallei	Simpelveld	uitgevoerd	
Introfilm verhaal via hotspots	Maastricht/Heerlen	in uitvoering	2016
Fysieke markers tgv gebruik VBdigitalis	Provincie	wenselijk	2016
Webquest Via B digitalis	Provincie	opgeleverd	nog niet online
Villa Voerendaal en landschap,	Voerendaal	in uitvoering	2016 ev.
Werkgroep VICUS	Euregio	in uitvoering	vig. samenwerking

FYSIEKE AANPASSING

Romeins kwartier	Heerlen	in uitvoering	2016 ev.
Spitsgracht	Heerlen	uitgevoerd	2016
Infobord spitsgracht	Heerlen	uitgevoerd	2016
Romeinse kelder	Heerlen	wenselijk	Onderdeel Rom. Kwartier 2017 ev.
Proosdij	Habets, Voerendaal	in uitvoering	2016 ev.
Chateau Gerlach tuin	Oostwegel Valkenburg	wenselijk idee	toekomst
Bezoekersplek Vrouwengraf	Landgraaf	uitgevoerd	<2016

Munten in platte grond bij locaties	Maastricht Meerssen	wenselijk voor meer locaties	2016
PvA Landschapspark vallei vn Bocholz	Simpelveld	in uitvoering	2016/2017
Restauratie ingang Katakomben	Valkenburg	vliegwielproject in uitvoering	2016
Restauratie Badhuis	Heerlen/Prov	in uitvoering	2018
Wegreconstructie	Voerendaal	wenselijk	toekomst
Romeinse villa Holzkuil	Kerkrade	IBA	toekomst
Snelfietsroute Valkenb Heerlen	UP Fiets	Parkstad	2016-2019

PUBLIEKSBEREIK EN EVENEMENTEN

Restauratie badhuis presentatie voor publiek	Thermen	in uitvoering	2016
Sempervivatum	Simpelveld	in voorbereiding	2017
Via Belgica Bus of trein	Idee SQPR	in voorbereiding	2017
Expo askisten	Simpelveld	wenselijk	toekomst
Via B marathon	M. Broers/volledige route	in voorbereiding	2016
Webquest VBdigitalis lancering	Provincie	in voorbereiding	2016
Villa Voerendaal vertaling onderzoek vr. publiek	Voerendaal	in uitvoering	2016 ev.
Archeologiecongres EAA	Maastricht/Provincie	in uitvoering	2017
Reuwendagen	Heerlen	in voorbereiding	2016
Tentoonstelling Via B en Villa Herkenberg	Meerssen	in voorbereiding	2016/'17

ARRANGEMENTEN

Betrekken ondernemers	Derlon en Proosdij	in uitvoering	2016 ev.
Foodfestivals, tuinen	Proosdij, Sprinthills	in planning	toekomst
Betrekken ondernemers/samenwerkingso-vereenkomst	Provincie	wenselijk	2016
Samenwerking ondernemers culinair	Proosdij/netwerk	in uitvoering	2016
Pop up hotels op locatie	-Land van Kalk - Proosdij	in uitvoering	2016
Flamma Valkenburg, festival	Valkenburg	in voorbereiding	2016
Fietsroute	-UP mobiliteit -VVV	in uitvoering Parkstad (UP)	2016-2018

Wandelroutes	Naar analogie vn Hadrian's wall, allen	wenselijk	2016-2018
--------------	---	-----------	-----------

Bijlage 2: Het verhaal van de Via Belgica en het leven van de Romeinen in Zuid-Limburg

De Romeinen duiken in onze contreien op in de 50er jaren BC als Julius Caesar in het kader van zijn Gallische oorlogen, met name het verdrijven van de oprukkende Sueben, gebiedsuitbreiding zoekt. Hij krijgt hier ferme tegenstand van de Eburonen onder leiding van de befaamde Ambiorix. Zij weten een legioen van Caesar te verslaan; een jaar later komt Caesar terug met meerdere legioenen en verslaat de Eburonen vernietigend, van hen wordt in de rest van de geschiedenis niets meer vernomen....hun plaats wordt ingenomen door de Tungri, Germanen vanuit gebieden aan de oostzijde van de Rijn. Vanaf de verovering van Gallië door Julius Caesar vormt de Rijn de grens van het Romeinse Rijk. Daardoor veranderde echter in het noordoostelijk deel van Gallië in de eerste decennia weinig. Romeinen waren hier slechts zelden te zien. Vanuit Rome bekeken was deze regio economisch achtergebleven, cultureel onderontwikkeld en dus weinig interessant. Daarnaast was de heerschappij van de Romeinen in Gallië nog niet gestabiliseerd. Gallische stammen kwamen geregeld in opstand en regelmatig vielen Germaanse stammen vanaf de andere zijde van de Rijn de regio binnen. Bij een van deze rooftochten van de Germanen in het jaar 16 voor Christus kwam het tot een confrontatie met het 5e legioen onder leiding van Marcus Lollius. De Romeinen werden daarbij vernietigend verslagen. En hoewel het militair gezien niet veel voorstelde was deze nederlaag politiek gezien een catastrofe. De Germanen wisten namelijk de aquila, het veldteken in de vorm van een adelaar, van het 5e legioen te veroveren. Dit was voor Augustus, verantwoordelijk voor de veiligheid in Gallië, erg pijnlijk aangezien hij nog maar korte tijd ervoor de teruggave van de buitgemaakte aquilae door de Parthen, met veel bombarie als triomf had geënceneerd. Hierdoor had hij de symbolische waarde van deze aquilae flink opgewaardeerd. Daarnaast had hij net in het voorjaar publiekelijk het begin van een nieuw tijdperk gevierd dat vreedzaam en gelukkig zou worden. Augustus reageerde meteen op deze schandelijke nederlaag. Hij reisde persoonlijk naar Gallië om er drie jaar te blijven om orde op zaken te stellen en deze opstandige provincie te reorganiseren. In zijn nieuwe tactiek tegenover de Germanen werden de tot dan toe in het binnenland van Gallië gestationeerde legioenen en andere militaire eenheden naar nieuwe legerkampen aan de Rijn verplaatst.

Door het verplaatsen van de legioenen naar de Rijn kwam het noordoosten van Gallië binnen het gezichtsveld van de Romeinse politiek. Tijdens het bewind van Augustus waren alleen al in de legerkampen aan de Neder-Rijn tot maximaal vier legioenen met ongeveer 20.000 manschappen gelegerd. Daarenboven werden circa evenveel hulptroepen uit de onderworpen provincies gerekruteerd. In totaal gaat het om zo'n 50.000 militairen. Deze troepeneenheden moesten met grote hoeveelheden levensmiddelen en materiaal voorzien worden. Eén legioen had per dag onder andere vijf ton graan nodig. Met de Romeinse legioenen kwam in één klap een volledig ontwikkelde geldeconomie naar het Rijnland, die leidde tot totaal andere organisatie en ontwikkeling van de handelsstromen. Dit vereiste op de eerste plaats een uitbouw van een ambitieuze infrastructuur, dus de aanleg van havens, straten en opslagplaatsen, de ontwikkeling van nederzettingen, het inrichten van administratieve centra zoals Tongeren en Keulen, naast de ontsluiting en ontginning van bodemschatten. Om kosten te besparen en vanwege de logistiek waren de Romeinen erop uit om onnodig lange transportwegen te vermijden en de benodigdheden van de legioenen tenminste gedeeltelijk uit de directe omgeving te halen. Daarnaast wilde men ook vasthouden aan de vertrouwde "Roman Way of Life", waarbij men mag denken aan het genot van olijfolie en wijn maar ook de uitgesproken badcultuur. De intensieve en structurele aanwezigheid van duizenden Romeinen aan de Rijn versterkte de Romanisering van het hinterland. Veteranen uit het gehele Romeinse Rijk kregen stukken grond in het achterland toegewezen om op grote schaal landbouw te bedrijven.

Het landschap van Zuid-Limburg verschilt enorm van de rest van Nederland en dat zien we ook in het cultuurlandschap! Het natuurlijke landschap is het land van dalen, een plateau dat in een ver verleden werd uitgesleten door talloze kleine en grote rivieren en beken. De heuvels zijn bedekt met löss, een vruchtbare bodem die erg geschikt is voor landbouw. In de ondergrond en vaak dagzomend bevindt zich grind en kalk/mergel, geschikt als bouwstenen voor infrastructuur en gebouwen. Bij de komst van de Romeinen zijn de heuvels en dalen een bosrijk landschap met veel loofbossen en open grasvlaktes. In de beekdalen sappige weides voor vee... en daartussen kleine boerenederzettingen. Het huidige landschap ziet er eigenlijk niet zo veel anders uit dan het landschap in de Romeinse tijd.

Alle soldaten, aan de Neder-Rijn circa 30.000 tot 50.000 man, moesten gevoed en van een uitrusting voorzien worden. Een groot deel van deze behoefte werd als belasting in de provincies geheven, een deel zelfs in het vrije Germanië aan de overzijde van de Rijn. Elke soldaat kreeg elke dag ongeveer 1 kg graan, vooral spelt en broodtarwe, daarnaast emmertarwe, gerst, haver en gierst. 1 kg per soldaat x 365 dagen x 30.000 soldaten is een heleboel graan: 10.950 ton per jaar, bij 50.000 soldaten zelfs 18.250 ton! Daar komt nog het graan voor cavaleriepaarden en transportdieren bij. Ongeveer de helft van dit graan werd uit het achterland geïmporteerd. Dit vereiste niet alleen een enorme logistiek, maar ook een indrukwekkende organisatie om dit graan te verbouwen en te oogsten. Op de vruchtbare lössbodems aan weerszijde van de *Via Belgica* tussen Maas en Rijn, ontstonden daarom overal 2 à 3 boerderijen (*villae rusticae*) per vierkante kilometer, die een surplus aan graan produceerden. De noodzakelijke oppervlakte van deze akkerarealen bepaalden voor een groot deel het landschap. Verder kreeg een soldaat olie, wijn, groente, fruit, noten en vlees. Behalve de olie en de wijn werden deze levensmiddelen ook in onze regio geproduceerd.

Zuid-Limburg was in de Romeinse tijd het achterland van een indrukwekkende militaire zone: de Limes, de rijksgrens aan de Rijn. Sinds keizer Augustus liggen op strategische afstanden van elkaar de grote Romeinse legerkampen met bijbehorende civiele nederzettingen. Daartussen ligt de hoofdstad Keulen... Al met al wonen van Bonn tot Nijmegen zo'n 50.000 mensen aan de Rijn die afhankelijk zijn van voedselaanvoer vanuit het achterland. Om hierin te voorzien wordt het achterland waartoe ook het huidige Zuid-Limburg behoort compleet nieuw ingericht en wordt elke beschikbare vruchtbare vierkante meter gebruikt om met name graan te verbouwen. De vruchtbare löss garandeert een goede opbrengst! Om de logistiek in goede banen te leiden worden administratieve centra zoals Tongeren gesticht en ook in de kleinere vici zoals Maastricht en Heerlen zullen ambtenaren de opbrengsten van de oogsten administratief verwerkt hebben en logistiek beheerd. Om deze grote hoeveelheden graan en andere producten op de juiste plaats te krijgen was een indrukwekkende nieuwe infrastructuur noodzakelijk, zowel over de weg als over het water. De Maas was uiteraard een zeer belangrijke handelsader vanwaar goederen uit het zuiden maar ook uit de regio, vervoerd werden naar het noorden, in de richting van Nijmegen.

De *Via Belgica* liep – van Boulogne sur Mer via het verkeersknooppunt Bavay over Tongeren naar Keulen. Op basis van schriftelijke bronnen wordt aangenomen dat deze weg ten tijde van stadhouder Marcus Vipsanius Agrippa in de periode 20/19 v. Chr. tot circa 11 v. Chr. werd aangelegd. Uit archeologisch onderzoek kan slechts worden vastgesteld dat de weg pas in de tijd van Tiberius – Claudius dateert. Nieuwe vondsten uit Tongeren en ook Heerlen lijken echter op een vroegere datering in de Augusteïsche periode te duiden.

De verstevigde tracé van de heerbaan van de provinciehoofdstad Keulen over Jülich, Heerlen en Maastricht naar Tongeren en Bavay, bestond uit een bolvormig wegdek uit verdicht grind van circa 7 m breed. Aan weerszijden van het vaste wegdek lagen twee ventwegen. De totale breedte van 25 meter maakte dit rechtlijnige landschapselement tot een indrukwekkend symbool van Romeinse macht. Het ophogen met grind duidt erop dat het door karren kapot gereden wegdek, regelmatig werd gerepareerd. Blijkbaar werd vanaf de laat-Romeinse Tijd en de vroege Middeleeuwen de weg

verwaarloosd en het wegdek tot op de basis kapot gereden. Voor het bovenregionale onderhoud ontbrak een centrale overheid. Onderzoek in de buurt van Maastricht wees uit dat de weg tot in de 14^e eeuw gebruikt werd.

Aangelegd door en voor de legioenen van keizer Augustus werd deze weg al snel door handelaren en handwerkers gebruikt om hun producten af te zetten. Er ontstonden dan ook allerlei soorten nederzettingen aan en bij deze weg. Van de zogenaamde vici tot heerboerderijen (*villae rusticae* zoals in Meerssen-Herkenberg) en andere vormen van kleine landelijke bewoning. Door deze weg en door de rivieren werd onze regio verknoopt aan het grotere bereik van Germania Inferior en Gallia en werd onze regio rap in het proces van de romanisatie opgenomen.

Wie werden er geromaniseerd? Wie waren onze voorouders en hoe leefden zij hier? Zoals reeds aangegeven woonden hier een mengelmoes van Gallische en Germaanse stammen, deels door de Romeinen zelf hier naar toe gehaald om het gebied te bewonen. Daar kwamen "Romeinen" uit alle windstreken van het Romeinse Rijk bij. Veelal voormalige militairen die als veteranen een stuk grond kregen om te verbouwen en er een villa op te bouwen. Maar ook handelaren en ambachtslieden die hun producten aan de man brachten. En natuurlijk ambtenaren die alles volgens de wetten en regels moesten organiseren....

De "Roman way of life" was vele malen luxueuzer dan hetgeen de inheemse bevolking gewend was. Steenbouw was in onze contreien voorheen onbekend en de manier waarop de huizen van verwarming werden voorzien, met marmer, mozaïek en muurschilderingen werden versierd (villa Voerendaal-Ten Hove en Meerssen-Herkenberg), het water gedistribueerd werd en er gemeenschappelijke voorzieningen zoals openbare badgebouwen en toiletten gebouwd werden (Maastricht en Heerlen), moet de inheemse bevolking met stomheid hebben geslagen. Daarnaast werden luxe goederen zoals oliën en wijn voor meer mensen bereikbare producten. Ook het feit dat er in een keer een geldeconomie geïntroduceerd werd zal voor de inheemse bevolking even aanpassen zijn geweest. Door de grootschalige opzet van de landbouw en de import kwamen er meer en allerlei nieuwe voedselproducten op de markt. Politiek gezien werd het Romeinse Rijk opgedeeld in Provincies en zogenaamde *civitates* en kwam er een nieuwe sociale laag van ambtenaren. Ook in de religieuze sfeer veranderde er het een en ander, al waren de Romeinen in hun opvattingen flexibel en transformeerden zij inheemse goden naar hun eigen religieuze opvattingen. Nieuw was uiteraard de Keizercultus en het feit dat een onvoorwaardelijke trouw aan de keizer vanzelfsprekend was. Met de religieuze veranderingen in nieuwe centra, zoals het heiligdom onder Hotel Derlon in Maastricht, veranderde ook de wijze van begravingen van de overledenen. Naast simpele crematiegraven zien we rijke graven in sarcofagen en askisten zoals in Maastricht-Belfort, Bocholtz en Simpelveld. Ook de infrastructuur van de Via Belgica is een duidelijk symbool van de Romeinse macht. Daarbij kwamen ook nog eens de technische hoogstandjes van de bruggen over de Maas bij Maastricht en op kleinere schaal over de Worm bij Rimburch. In Rimburch is eveneens een mooi voorbeeld te zien van een kleine nederzetting op een strategische plaats langs de Via Belgica.

Onze regio was weliswaar het achterland van de militaire zone van de Limes, veel militairen zullen hier niet zijn geweest. Hooguit divisies die de Via Belgica moesten onderhouden of repareren. Dit veranderde in de laat-Romeinse tijd toen onze regio deel ging uitmaken van de zogenaamde dieptedefensie van de Romeinen. Dit betekende dat op strategische plekken forten, ook wel castella genaamd, gebouwd werden zoals in Maastricht of waar openbare gebouwen werden omgebouwd tot versterkingen zoals de Thermen in Heerlen. In het Geuldal worden op strategische plekken zogenaamde "Burch" gebouwd: wachttorens waar enkele militairen via vuursignalen elkaar van vijandige invallen van Germanen op de hoogte konden brengen en gepaste maatregelen voor de

troepen in de castella konden overbrengen. Een dergelijke wachttorens stond op de Goudsberg in Valkenburg a/d Geul.

Onze regio heeft mooie voorbeelden van de wijze hoe hier door de Romeinen het landschap werd ingericht en hoe de mensen hier destijds leefden, woonden en werkten. Door middel van een virtuele kijk in de geschiedenis van toen en door exposities op diverse plaatsen, hopen we u een beeld te kunnen geven van die tijd en heten we u welkom in Romeins Zuid-Limburg!

**MEMORIAE VIA BELGICA
HERINNERING AAN DE VIA BELGICA**

RIMBURG XVI — VIII — MMVIII

Convenant „Via Belgica“

De Romeinse wegen behoren tot op de dag van vandaag nog op veel plaatsen tot de markante lineaire elementen van het cultuurhistorische landschap. Vooral de voormalige weg van Keulen, de hoofdstad van Neder-Germanië, door Nederlands- en Belgisch Limburg, Wallonië, Nord-Pas-de-Calais naar Boulogne sur Mer, is voor een belangrijk deel nog steeds behouden, maar niet zichtbaar.

Deze bijzondere getuigenis van regionale en bovenregionale geschiedenis moet als een intergemeentelijk en provinciaal project daar waar mogelijk in zijn landschappelijke en cultuurhistorische waarde vormgegeven en gepresenteerd worden als een uniek stuk beleveniseconomie. Net als eeuwen geleden moet zij vandaag weer ontsluiten, samenbrengen en verbinden. Met dit doel, dat tegemoet komt aan een groeiende behoefte aan lokale worteling en identiteit, zijn niet alleen cultuurhistorische maar ook economische perspectieven verbonden.

De Provincie Limburg heeft in 2005 - na grondige studie - haar visie „Via Belgica, verleden op weg naar de toekomst“ gepubliceerd. Parkstad Limburg heeft in haar Structuurvisie 2030 de Via Belgica als één van de zes ontwikkelgebieden aangewezen, zijnde de cultuurhistorische verbindingssfeer.

De convenantpartners verklaren bij deze, dat zij -voor zover mogelijk- gezamenlijk de hierboven genoemde provinciale visie ten uitvoer willen brengen. Zij zijn voornemens het traject van de Romeinse weg van Maastricht naar Landgraaf/Rimburg in de directe en nabije omgeving

- voor zover nog niet bekend te traceren;
- planologisch en indien noodzakelijk door transport in publiek bezit duurzaam veilig te stellen (indien er ter plekke -archeologische- zekerheid bestaat over de aanwezigheid van de Via Belgica);
- waar van toepassing conform de Monumentenwet te beschermen;
- in overeenstemming met landschap en natuur te behouden;
- waar mogelijk beleefbaar te maken;
- langdurig te onderhouden;
- adequaat te ontsluiten, vakkundig toe te lichten en op geschikte wijze publiek te maken.

Daarbij dient een regionaal netwerk en intergemeentelijke marketing tot stand te komen alsmede gestreefd te worden naar aansluiting bij de bestaande netwerken m.b.t. trajecten van de Via Belgica in Duitsland, België en Frankrijk, om de Via Belgica als cultuurhistorische verbinding in de Euregio tot stand te brengen en internationale uitstraling te bereiken.

De ondertekenaars van dit convenant verwachten bij de realisatie van hun voornemens duurzame ondersteuning door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.

Rimburg, 16 augustus 2008

De ondertekenaars:

Gemeente Maastricht

Gemeente Voerendaal

Provincie Limburg

Gemeente Meerssen

Gemeente Heerlen

Gemeente Valkenburg aan de Geul

Gemeente Landgraaf

VIA belgica

